

KIRJALLINEN KYSYMYS 1166/2014 vp

Humanitaarinen tilanne Ukrainassa

Eduskunnan puhemiehelle

Ukrainan kriisi on johtanut vakavaan humanitaariseen katastrofiin. Viime kevään jälkeen Venäjä-mielisten kapinallisten ja hallituksen välisissä taisteluissa on YK:n arvion mukaan kuollut jo yli 5 000 ihmistä. Yli 600 000 ihmistä on paennut konfliktia naapurimaihin. Myös maan sisäisistä pakolaisista on tullut Ukrainalle kasvava ongelma. Venäjään liitetyltä Krimin niemimaalta ja maan itäosien konfliktialueilta on lähtenyt pakoon muualle Ukrainaan jo lähes miljoona ihmistä. Viime kuukauden raskaat taistelut Donetskin alueella ovat aiheuttaneet massiivista tuhoa rakennuksille ja infrastruktuurille. Alueen peruspalvelut ovat käytännössä romahtaneet, eikä apua ole voitu toimittaa kaikkialla perille heikon turvallisuustilanteen vuoksi.

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n mukaan noin 5,2 miljoonaa ukrainalaista asuu konfliktialueilla. Heistä 1,4 miljoonaa tarvitsisi kiireellisesti apua kylmän talven, rahaongelmien ja palveluiden puutteen vuoksi. Suomen ulkoasiainministeriö on koordinoanut humanitaarista apuaan UNHCR:n kautta. Järjestö pyrkii kartoittamaan sisäisten pakolaisten tarpeita yhdessä Ukrainan viranomaisten sekä YK- ja kansalaisjärjestöjen

kanssa ja auttaa hallitusta luomaan uutta lainsäädäntöä, jolla pakolaisten asemaa voidaan parantaa. Humanitaarista apua pyritään jakamaan kaikkein suurimmassa tarpeessa oleville ihmisille. Viime elokuussa tehdyn apusuunnitelman koko on yhteensä noin 25 miljoonaa euroa, josta Suomen osuus on 500 000 euroa.

Kehitysapua on kritisoitu viime aikoina julkisuudessa tehottomuudesta. Projektien todellinen vaikuttavuus on usein jäänyt heikoksi kohdemaiden korruption ja muiden ongelmien vuoksi. Ukrainan kriisialueella on meneillään akuutti hätätilanne, jossa Suomen avulla voisi olla tärkeä merkitys. Lähialueemme humanitaarisen katastrofin lieventämisen tulisi olla ulkoasiainministeriön prioriteettilistan kärjessä. Konfliktin eskaloituminen on edelleen todellinen ongelma.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta Suomen toimittamaa humanitaarista apua Ukrainan kriisialueille voidaan nopeasti lisätä?

Helsingissä 20 päivänä helmikuuta 2015

Pia Kauma /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitantanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Kauman /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1166/2014 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta Suomen toimittamaa humanitaarista apua Ukrainan kriisialueille voidaan nopeasti lisätä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomi myönsi humanitaarista apua Ukrainan kriisiin vuonna 2014 miljoona euroa, josta 500 000 euroa kanavoitiin Punaisen Ristin kansainvälisen komitean ICRC:n ja 500 000 euroa YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n kautta.

Parhaillaan käynnissä olevassa vuoden 2015 ensimmäisessä humanitaarisen avun varainjaossa tullaan Ukrainan humanitaariseen kriisiin myöntämään yhteensä 1 miljoonaa euroa. Tästä summasta kanavoidaan 500 000 euroa terveydenhuollon tarpeisiin Maailman terveysjärjestön WHO:n kautta ja 500 000 euroa UNHCR:n kautta pakolais- ja maan sisällä siirtymään joutuneiden (IDP) kriisiin vastaamiseen.

Suomen Punaisen Ristin ulkoministeriölle 23.2.2015 lähettämään 500 000 euron suuruiseen ns. salamavetoomukseen on jo vastattu myönteisesti. SPR:n ja Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liiton kautta kanavoitavalla avulla tuetaan Ukrainan Punaista Ristiä ja katetaan erityisesti materiaaliapua, kuten suojia, vaateusta, kotitaloustarvikkeita ja hygieniavälineitä. SPR lähettää maahan myös kenttäkommunikaatioyksikön keräämään viestintämateriaalia maan sisällä siirtymään joutuneiden tilanteesta.

Suomen humanitaarisen avun kokonaissumma Ukrainalle (mukaan lukien salamavetoomus) on tällä hetkellä vuosille 2014 ja 2015 2,5 miljoonaa euroa. Lisäksi sisäministeriö on toimittanut yhteensä 300 000 euron arvosta telttoja humanitaariseen käyttöön vuoden 2015 alussa. Yhteensä Suomi on tukenut Ukrainaa vuonna 2014 ja vuoden 2015 alussa lähes 7 miljoonalla eurola. Lisäksi Suomi on varautunut neljällä miljoonalla eurolla ns. Ukrainan jälleenrakennusapuun.

Suomen humanitaarisen avun linjauksen mukaisesti (2012) humanitaarinen apu kanavoidaan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen sekä EU-komission humanitaarisen ja pelastuspalvelun pääosaston (DG ECHO) sertifioimien kotimaisten järjestöjen kautta. Apu perustuu humanitaarisiin periaatteisiin ja kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen ja sitä annetaan yksinomaan tarpeeseen perustuen, ei muista syistä. Avun antamisen edellytyksenä on ao. järjestön tarvearvioitu apuvetoomus, ja se kohdennetaan löyhästi korvamerkittuna joko maittain tai alueellisesti. Apu jaetaan kahdesti vuodessa, tammi—helmikuussa ns. vuoden alun ensimmäisessä varainjaossa ja syys—lokakuussa. Sen lisäksi voidaan akuutteihin kriiseihin myöntää apua järjestöjen salamavetoomusten pohjalta.

Suomen avun painopiste on köyhimmissä kehitysmaissa ja se kohdistuu kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten avustamiseen.

Tällä hetkellä YK:n Ukrainan yhteisvetoomus on arvoltaan alle 190 miljoonaa dollaria. 24.2.2015 julkaistu YK:n tarkistettu tarvearvio Ukrainaan vuodelle 2015 on 316 miljoonaa dollaria.

Parhaillaan käynnissä on useita muitakin vakavia humanitaarisia kriisejä ja globaalisti humanitaarisen avun tarvitsijoita on liki 78 miljoonaa ihmistä. Rahallisesti suurimmat tarpeet ovat Syy-

rian kriisissä (7,2 miljardia USD), Etelä-Sudanissa (2,58 miljardia USD), Irakissa (1,2 miljardia USD) ja Sudanissa (1 miljardi USD).

Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 2015

Kehitysministeri Sirpa Paatero

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1166/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Kauma /saml:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att det humanitära biståndet som Finland sänder till krisområdet i Ukraina snabbt ska kunna ökas?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

År 2014 beviljade Finland en miljon euro i humanitärt bistånd för krisen i Ukraina. Av dessa kanaliseras 500 000 euro via Röda Korsets internationella kommitté ICRC och 500 000 euro via FN:s flyktingorgan UNHCR.

Den första utdelningen av medel för humanitärt bistånd för år 2015 pågår just nu och man kommer att bevilja sammanlagt en miljon euro för den humanitära krisen i Ukraina. Av den här summan kanaliseras 500 000 euro för hälso- och sjukvårdsbehov via Världshälsoorganisationen WHO och 500 000 euro via UNHCR för att bemöta flyktingkrisen och internflyktingkrisen (IDP).

Den 23 februari 2015 sände Finland Röda Kors en så kallad blixtvädjan om 500 000 euro till utrikesministeriet och pengarna har redan beviljats. Med det bistånd som kanaliseras via FRK och Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen stöds Röda Korset i Ukraina och det täcker i synnerhet materiellt bistånd, såsom skydd, kläder, hushållsartiklar, och hygienartiklar. FRK sänder också en kommunikationsenhet till landet för att samla in kommunikationsmaterial om internflyktingarnas situation.

Finlands sammanlagda humanitära bistånd till Ukraina (inklusive blixtvädjan) uppgår för närvarande till 2,5 miljoner euro för åren 2014 och 2015. Dessutom har inrikesministeriet i början av år 2015 levererat tält för humanitärt bruk till ett värde av 300 000 euro. Finland har under år 2014 och början av år 2015 stöttat Ukraina med närmare 7 miljoner euro. Dessutom har Finland reserverat 4 miljoner euro som återuppbyggnadsbistånd för Ukraina.

I enlighet med Finlands riktlinje för humanitärt bistånd (2012) kanaliseras det humanitära biståndet via FN-organ, internationella Röda Korset och Röda Halvmånen och de inhemska organisationer som certifierats av Europeiska kommissionens generaldirektorat för humanitärt bistånd och civilskydd (GD Echo). Biståndet baseras på humanitära principer och internationell humanitär rätt, och det är strikt behovsbaserat, utan andra överväganden. En förutsättning för bistånd är att organisationen gjort en behovsprövad vädjan om hjälp, och biståndet fördelas vagt öronmärkt antingen per land eller regionvis. Biståndet delas ut två gånger per år, i januari—februari som är årets första utdelning av medel, och i september—oktober. Dessutom kan man för akuta kriser bevilja bistånd utgående från blixtvädjanden från organisationerna.

I Finlands biståndsarbete prioriteras de allra fattigaste länderna och biståndet är inriktat på att hjälpa de mest utsatta människorna.

För närvarande uppgår FN:s gemensamma vädjan om bistånd till Ukraina till under 190 miljoner dollar. Den 24 februari 2015 publicerade FN en reviderad behovsbedömning för Ukraina för år 2015 och enligt den är behovet 316 miljoner dollar.

Det pågår också många andra allvarliga humanitära kriser just nu och globalt behöver nästan 78 miljoner människor humanitärt bistånd. De ekonomiskt största behoven finns i krisens Syri-

en (7,2 miljarder USD), Sydsudan (2,58 miljarder USD), Irak (1,2 miljarder USD) och Sudan (1 miljard USD).

Helsingfors den 13 mars 2015

Utvecklingsminister Sirpa Paatero